

Dendrobium linawianum Rchb.f. 1861

Trong số hình ảnh thu lượm trên Internet, thấy cây *Dendrobium* của anh Bùi Tuấn Nha có vẻ hơi khác, mà trong lúc vội vàng tôi đã tạm ghi là *Den. nobile*.

Sau đó xem xét lại mới biết rằng đó có thể là cây *Dendrobium chlorostylum* hay *Den. linawianum* vì hoa cũng như thân lá của 2 cây này rất giống nhau.

Dựa theo các tài liệu hiện hữu trong mục Lan Rừng VN từ A-Z, chúng ta chỉ có cây *Den. chlorostylum*, còn cây *Den. linawianum* chỉ mọc ở Trung Quốc. Nhưng trong các trang Web ở VN lại đầy rẫy hình ảnh của cây lan đùi gà dẹt và chú thích là *Den. linawianum* và đùi gà tròn là *Den. nobile*.

Den. chlorostylum
Chu Xuân Cảnh

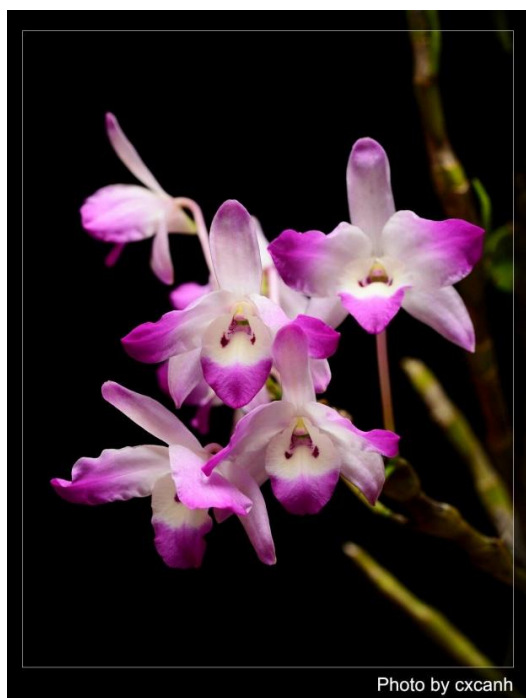

Photo by cxcanh

Den. linawianum
Tạp chí Hoa lan

Den. linawianum

Den. chlorostylum

orchidspecies.com

Tạp Chí Hoa Lan Việt Nam

2 tháng 1, 2018

Đùi Gà Dẹt - *Dendrobium linawianum*

Tên latin: *Dendrobium linawianum* Rchb.f. 1861 SECTION Dendrobium.

Xuất xứ: Cây lan này thường mọc ở Đài Loan, Trung Quốc, Viet Nam, Thái Lan ở độ cao từ 400 đến 1500 m.

Trong số hình ảnh của cây *Den. linawianum*, một người tên Gấu Mèo đã thấy cây này tại Lũng Vân, Hòa Bình.

Nghĩ rằng các khoa học gia trong nước và ngoài nước đã bỏ quên hoặc chưa thấy cây lan này ngoài thực địa, nên chúng tôi đã gửi điện thư hỏi thăm các bạn trẻ đã từng cộng tác với các khoa học gia ngoại quốc, khám phá ra nhiều cây lan mới lạ.

24 giờ sau anh Vũ Đình An cho biết:

Chào bác.

Dendrobium linawianum mọc nhiều ở miền Bắc. Trước đây, ở Hà Giang người dân lấy về cùng với cây *Den. nobile*, *Den. crystallinum*... phơi khô bán cho Trung Quốc làm thuốc (Thạch học theo Đông y).

Và anh Chu Xuân Cảnh cho biết như sau:

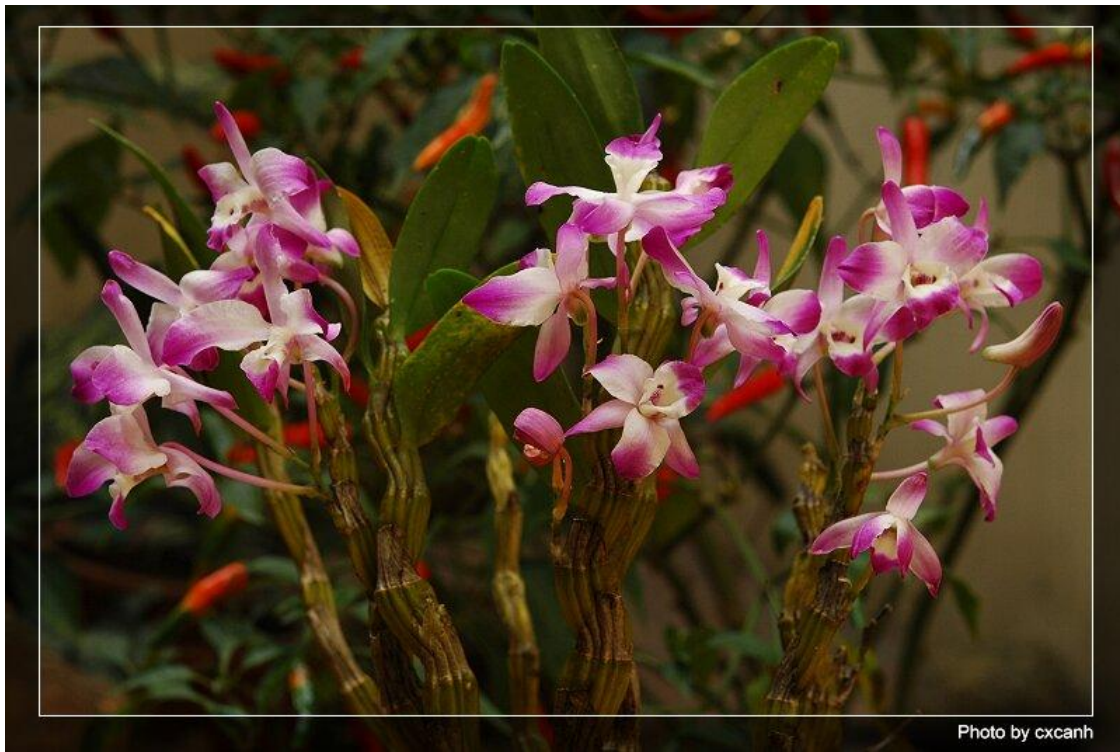
*Cây đùi gà dẹt này có rất nhiều vùng phía bắc VN. Gần đây cháu mới thấy xuất hiện tên này, cháu cũng tra thử xem có phải đồng danh của cây *Dendrobium chlorostylum* nhưng không thấy đề cập gì tuy nhiên hai cây này theo cháu là một.*

Như vậy chúng ta có thể tin chắc rằng cây *Den. linawianum* có mọc tại núi rừng miền bắc VN. Ngoài ra chúng tôi và anh Chu Xuân Cảnh cũng như nhiều người khác nghi ngờ rằng 2 cây: *Den. chlorostylum* và cây *Den. linawianum* cũng chỉ là một.

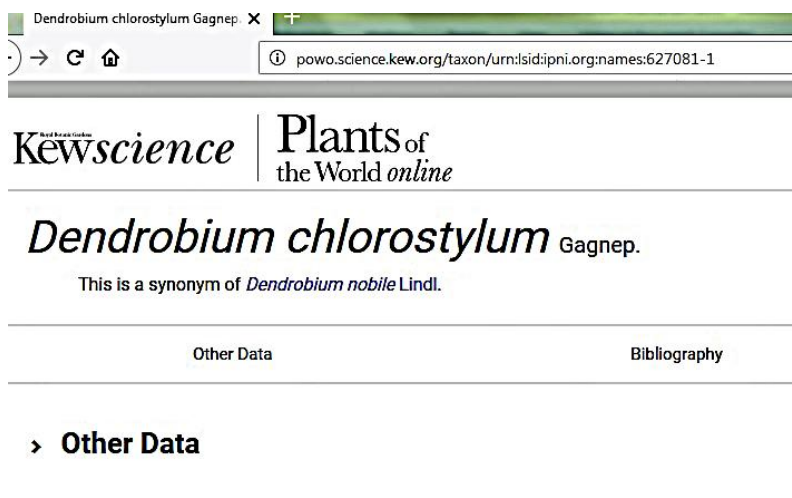
www.shutterstock.com • 1058032820

Trên trang RVO's OrchidTalk Forum, anh Chu Xuân Cảnh có bỏ 2 tấm ảnh của cây lan mà anh cho rằng đó là cây *Den. chlorostylum*, nhưng một người tên là Lanhua cũng bỏ tấm ảnh một cây *Den. linawianum* chụp ở Quảng Châu, cũng giống hệt như vậy.

Sau một thời gian, mở trang này qua trang khác tìm tòi và hỏi ý kiến của nhiều khoa học gia để tìm hiểu sự thực, nhưng không thấy hồi âm.

Cuối cùng tìm thấy rằng Viện thảo mộc Kew cho biết cây *Den. chlorostylum* chỉ là đồng danh hay một biệt dạng của cây *Den. nobile* mà thôi.

Dendrobium chlorostylum Gagnep. X

powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:627081-1

Kewscience | **Plants of the World online**

Dendrobium chlorostylum Gagnep.

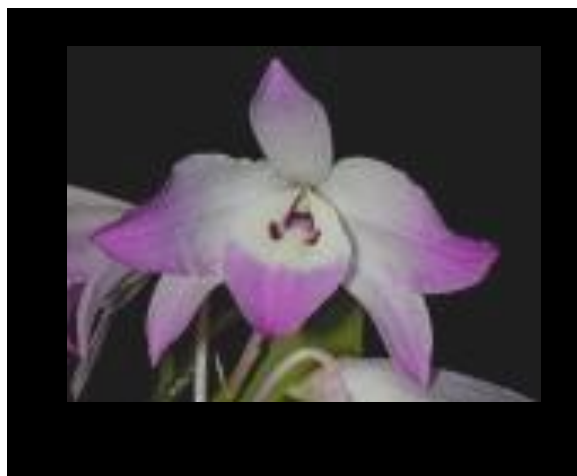
This is a synonym of *Dendrobium nobile* Lindl.

Other Data Bibliography

› **Other Data**

Vậy còn cây *Den. linawianum* thì sao?

Trên trang Web của vườn lan Andy's Orchid, một nơi được coi như là một nơi có nhiều tin tức khá chính xác về những cây lan nguyên giống, thấy ghi như sau:

Genus: Dendrobium
Species: linawianum (**nobile**) Vietnam
Indigenous to: Vietnam

Như vậy *Den. linawianum* cũng là đồng danh của *Den. nobile* hay sao? Chúng ta đành chờ các khoa học gia dùng DNA hay mổ họng bông hoa xem có sự khác biệt gì không?

Bolsa 3-2019
Bùi Xuân Đáng